

Otânnatuttalet

Pidjutauluattut Takunnâlugit

- kinakkutuinnait atuinnauningit otânnatunnut Kâjotsatalinnik ujugannianimmut pukkitummagik.
- Unuttuit paitsigutet sakKijâjut ullumiulittuk Kâjotsatalinnik ujuganniajunni kinakkutuinnait pilukâttauniattinagit otânnatunut ammalu ilimanattumetitsigani otânnatunut inunnik, omajunik, ammalu avatiujummik.
- Tâna Kaujitsiutik pidjutiKaluattuk otânnatunik ammalu Kâjotsatalinnik ujugannianimmut. Unuttojut Kaujitsiutet atuinnaujut ilisimajunit kinakkut ilinniagutiKagumappata pidjutilinnik otânnatunik ammalu inogusiujunnik ilonnâgut. Tamakkua allasimajut tâtsumanejut allakasâjammi.

Sunauvât otânnatulet?

Otânnatulet takutsaungittukut iniggaKattajuk silakkut ammalu sitijunik kikiatsajanni. Nanituinnâjut tamânnanginnalutillu. Ottutigillugu, siKinigâk otânnatojuk. Asingit otânnatuit ilautitsijut akuniungituk unattuliugutinnik, nâlautinnik, fonninik, ammalu takugatsautikkut. Tamakkua otânnatulet (taijauKattamijut Kuatsânattutalet) sukkuilagingitut

tâvatuak ilimanattolutik. Ottutigillugu, Kaujimajaummijuk attuiniKasonginnik siKinimmeluatlagami, ilautillugu Kannimasiusot uvinimmut.

Asigiallangit otânnatulet (taijaujut siunniutitsisot otânnatuit) sakKijâmmijut avatimmi ammalu sukkuilagisongullutik. Ilangit otânnatuit ilautitsimijut nunamettunik, silammi ammalu imammi, ammalu otânnatuit nunamoKattajut Kilaup

amianganit. Ilonnainut otânnatunut, ikKanammagikKuk atuttailigiamik inunnut upvalu avatimmut attajunik.

Tâtsumani allakasâjammi, “otânnatuit” taigajut otânnatunik sollar X-rays upvalu otânnatuit sollar Kâjotsatalet.

Sumat uKâlautiKaKattavitâ otânnatunik uKâlautiKaligatta Kâjotsatalannik ujuganniagamot?

Otânnatuit nulunaitaulluni Kâjotsataliujuk. Kâjotsatalet napvâtausot ujuganni ammalu idjuni. Unuttuni nunani nunatsualimâmi, ilautillugu Labrador, sakKiKattajut amiakkutaumajuni ujuganniataumajunni. Kâjotsatalinnik ujugannianik ilautitsijuk tigullainimmik Kâjotsatalinnik nunamit, ammalu pijallugit Kâjotsatalet ujugammit taijaujuk “siKulluinik”.

Kâjotsatalet tigujaumajut ujugannit aKittusajaulittillugu taijauilluni “yellowcake” Kotsutammik tauttuKammat. AviukKainik sakKititsiKattajuk imammik atuttaumajummik ammalu amiakkuvininnik taijaujunnik” amiakkuik.” Yellowcake aullatitauKattajuk utsualukkut salummasaigutinnut atuttauKattaluni ikumautiliugutinnut.

Ilonnatik ujuganit tigullataujut pitaKajut Kâjotsatalinnik. Ujagait KâjotsataKangitut taijaujut “pitaKangitut” ammalu ilijauKattalutik ujuganniaviup Kanitânut. Ujuganniavik matusimalimmat, amiakkuvinet tigujaugiallaKattajut ilagiallugit nunaup Kânimiutanginnik ammalu pigusongujunnik.

Ilonnaini Kâjotsatalinik ujugannianimi, inuit ammalu avatet atuttauniKasot otânnatulinnut. Tamakkua ilangani sukkuilagisongungitut , piluattumik ujuganniavimmi Michelin Project. Taimaigaluattillugu, ikKanammagikKuk kamatsiagamik inuit otâttailikKulugit. Tamanna kamagijausok inuit kamatsiakullugit otânnatunik ammalu, pigunnagutik, sunanik âkKisuillutik apvialutaugajattunik akungani inuit ammalu sukunattutalet. Tâkkua piusiujut sakKititsisimajut unuttuni jârini otânnatuit atuinniKatsianianginginnik inuit inogusinginnik.

OtanattutattuKagajammangat kamagijaunginnatuk atuKattaniammata kamautimmik otanattutattuKagajammangat taijaujumik thermoluminescent dosimeter (TLD pakallak) TLD pakallak KimiggutauKattajut ammalu Kaujjaujut kamagijauKattajut Inositsiagit-totigasuaattuligijikkinnut Canadami.

Takujaugunnangippat, Kanuk otânnatulek kamagijaugunnaKât?

Pimmagittuit sakKititaumavut kamautigigiangit otânnatunik. AtuttauKattajut napvâgunnatut kamautiullutillu mikinitsanik otânnatulinnik.

Inuit atuttauniKammata, tamakkua atuttaugunnatut otânnatuttâsimappata inuit.

kamagasuannik otânnatulinnik taijausongujuk “sievert.” Tâna taijaujuk sievert atuttauKattajuk kamagiamik ilonnainik otânnatulinnik, otânnatulet pisimagaluappata Kâjotsatalinnik ujugannianimmut ammalu siKulluivinnit, nunamit nikuingavittinit, imammit ammalu nigikattajattinit, upvalu silamit anittigivittinit. AtuttauKattamijuk kamagiamik ânnianattunik, sollu otânatunik x-ray-nit.

Inuit tusagamik otânnatunik kamannimik, tusaKattamijut taijamik “millisieverts” kamautausonik mikijunik atuinnaKasonik otânnatunnik. Taikkua millisievert anginiKajuk one-thousandth tâtsumangat sievert. kinakkutuinnait Canadami pitâKattajut imaKâ 2 - 4 millisieverts jâritigut otânnatulinnit ammalu ilimanattunit avatigijattini. Tamanna taijaujuk nunamiutanit otânnatuttânik.

Kanuingitumik otânnatunik pitaKavâ inummik attuiniKasomik?

Sukkuigunnatut inosinginik inuit upvalu avatijumik sakkigunnatut pimmagittumik KanittumejuKappat. Taimaigaluattilugu, ilisimallagittut otânnatuit Kanuittailinitsanginnik uKaKattasimajut Kaujisannikut attuiniKagajattut pukkitommaginninginnik imaKâ 50-mit 100 millisieverts jâritigut. SuliaKattet

SuliaKattik atuKattajuk annuganik annigekcutiujunik, iggakaKattajut kamatsiatijunik, ammalu anittigek-kutiKatlutik nakatigilimmata ujuganniatausimajunik, uKausingatigut Aurorakkut, kamautiKammijut ilinniataugialinnik Kanuittailinimmut kamatsiagiamut.

ujaganniavinni sollu Kinuagijaujummi Michelin-imi pigunnatut 20 millisieverts jârimi-amma 2007-imi Health Canada Kaujitsilauttuk Canada-mi Kâjotsatalinnik ujuganniavik siKulluivillu suliaKattigit pitâsongunninginnik mikiluamik five millisieverts jâritigut. Nunalet pigunnatut pitâgiamik mikiluamik one millisieverts jâritigut otânnatunut atuttaupâgatik. Kaujisautiusimajut puttujummagimmik Kâjotsatalinnik ujuganniavimusimajumi Saskatchewan-imi sakKititsijuk nunalet Kaninnipâmi (30 km) pitâsimajut mikinitsamik 0.1 millisieverts jârimi, mikinitsalagik nigijugijauKattasimajumut otânnatunik sakKiviugiamut.

Kanuk pijuKagunnaKâ paitsigiamik inunnik amma avatiujumik sukkuisonit otânnatulinnit?

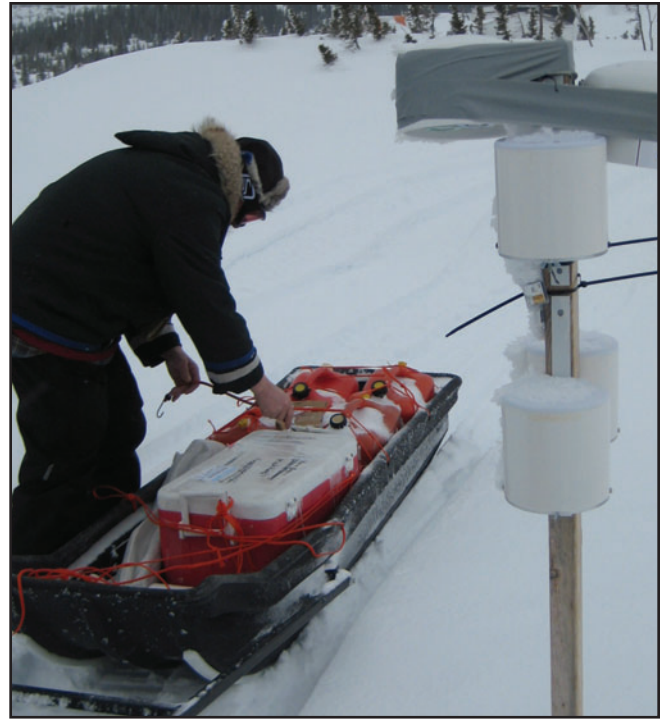
Nallingit otânnatuttalet ujuganniaviujunni, siKulluivinni amma amiakkutalinni pimagittumik sukkuigajangitut.

Taimaitillugu, kamajuKatsiaKattavuk sukkuigunnagajattunik.

Tâkkua malittaugialet, atuttauKattasimajut unuttuni jârini, ilautitsijut:

- Inuit sukkuuniattinagit otânnatunnut kamagillugu Kanuk akuniutigijuk sanianisimanningit otânnatuttalinnut.
- kamatsialutik otânnatuit kamagijautsiatillugit, attuiniKaniattinagit inunnik upvalu avatiujummik.

Inuit amma avatiujuk paigijautsiajut otânnatulinnit Kinijapviujummi Michelin-imi. kamallagittuKavuk sakKititsisimajumik Kinijapvimik suliaKattet pitaKangikaluammangâta sukkuisonik nunamit pijunik. Tamanna paitsigasuannik

Aurorakut ottugautiKaKattajut Kanuk angitigim-mangammik otanattuit ikkiami Kanitangani Michelin-ningata suliaKapvigijaujumi jari natlugu.

inggainiattuk kamagijaunningani Michelin-imi suliaKapviugumajummi akunimullu matutsimagalualippat.

Ilisagiallagumagutsi pidjutigillugu Aurora, aigunnaKusi Kagitaujatigut www.aurora-energy.ca

Ilangit AtunniKatsialutik Ikajugunnatuit

Canadami Otânnatuttalet kamatsianimmuk katimajingit

www.cnsccsn.gc.ca

Inositsiagittotigasuanimmuk Canadami

www.hc-sc.gc.ca

Piviannatuligijet Canadami

www.nrcan.gc.ca

Canadami Otânnatuttalet katutjiKatiget

www.cna.ca

Australiami Otânnatuttalet

katutjiKatigetUranium Association

www.aua.org.au

Nunatsualimâmi Inositsiagittotigasuanimmuk katutjiKatiget

www.who.int